

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Gerontológia
Tárgykód:	ANSPSB5111
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	
Tárgy féléves óraszám:	

Oktatás célja:

Tantárgy tartalma:

1. Mesék, mítoszok, előítéletek, félelmek, tabuk az öregekkel, öregedéssel kapcsolatban. Az idősügy és az idősek ellátásának társadalmi meghatározottsága. Paradigmaváltás az időspolitika és az idősellátás alakításában (... deficit modell" helyett ... fejlődés modell"). Erikson életciklus modellje. Az időskor, mint az életút egy szakasza. Bölcsesség és sikeres öregedés.
2. Demográfiai változások Európában és Magyarországon. A megöregedés és kirekesztetté válás veszélyei. Szociális kihívások az idősödő társadalmakban. Az időskor differenciáltsága.
3. Az idősek helyzete ma Magyarországon. Idősödés, várható élettartam, a háztartások és a családok összetételének változásai. Gazdasági aktivitás, jövedelem és fogyasztás. Időfelhasználás, mindennapi aktivitás. Időskori sport, kulturális és egyéb közösségi tevékenységek. Önkéntesség. Élethosszig tartó tanulás, felnőttképzés és az e-kommunikáció. A hitélet és a spiritualitás jelentősége.
4. ENSZ-alapelvek, időspolitika az EU-ban és nemzetközi szinten. Idősügyi Nemzeti Stratégia Magyarországon és az ezt követő cselekvési tervek. Szükségletek és szolgáltatások.
5. A szociális munkások, szociálpedagógusok sajátos feladatai, szerepük a többgenerációs családok és az idős emberek segítésében. Generációs kapcsolatok és konfliktusok. Krízis és krízisintervenció. A bántalmazás, elhanyagolás és az áldozattá válás veszélyei. Társadalmi egyenlőtlenségek mérséklése, fellépés az ageizmus ellen.
6. Szociális szolgáltatások rendszere és az alapellátás formáinak ismertetése. Idősek otthon: megszokott környezet, nagyobb biztonság. Információközvetítés és információhiány. Szükségletfelmérés. Alapellátási nehézségek. (A jelenlegi ellátások kritikai elemzése.)
7. Szociális szolgáltatások rendszere és az időskorúak bentlakásos intézményi ellátása. Férőhelyek, fenntartók. Finanszírozás és kontroll. Bekerülési feltételek. A szociális munkás és a szociálpedagógus tevékenységi területei a bentlakásos intézményekben.
8. Egészségi állapot, a betegségek kockázatok mérséklése. Prevenció és a szűrővizsgálatok, egészségfejlesztő programok jelentősége. Az egészségügyi és szociális ellátás együttműködése, integrált

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Gerontológia
Tárgykód:	ANSPSB5111
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	
Tárgy féléves óraszám:	

Tantárgy tartalma:

ellátási lehetőségek. Interprofesszionális megvalósítása alapvetően az egészségügy és a szociális szolgáltatások területén. Ápolás, otthonápolás, otthoni szakápolás. Hospice. Az emberi méltóság és a funkcionális önállóság megőrzése.

9. Mentálisan hanyatló idősök ellátása és a szakemberek segítése. Demenciával küzdők és az Alzheimer kórban szenvedők ellátása, az állapotromlás késleltetése. A hozzátartozókkal végzett munka. Egyesületek, civil szerveződések.

10. A halál és a gyász. A halálokok változásai. ... Kapuk az öregek halálához.”(Nuland) Gyászmunka. Szociális munka haldoklókkal és hozzátartozóikkal.

11. Társadalmi részvétel és megbecsültség. A generációk közötti kapcsolat. Az idősök, mint az időspolitika alakításának aktív résztvevői. Civil világ, közösségi élet, önszolgálati mozgalmak és önkéntesek. Társadalmi szemléletformálás.

Számonkérési és értékelési rendszere:

A hallgatók az alábbi gyakorlati jellegű feladatok közül választhatnak egyet. Egyéni szervezésben egy idősellátásban dolgozó szakemberrel együtt végezzék el az adott munkát (vállaljanak például jegyzetelést, vagy egyéb segítséget) és írjanak róla egy dolgozatot szakirodalom felhasználásával, illetve annak ismertetésével, hogy milyen törvény, vagy milyen rendeletek alapján végezték el ezt a munkát.

1. Egy házi segítségnyújtás megkezdése előtt látogatás a kérelmezőnél és szükségletfelmérő interjú készítése, a kérelmező környezetének bemutatása, valamint annak leírása, hogy milyen dokumentumokat kértek a leendő ellátottól, melyek a következő munkafeladatok és az ellátás valószínű kezdete.

2. Egy tartós bentlakásos intézménybe való bekerülésnél egy előgondozói látogatáson való részvétel, interjú, a kérelmező környezetének leírása, az intézmény bemutatása, valamint a bekerülés várható időpontja.

3. Idősök nappali klubjában, vagy idősök tartós bentlakásos intézményében egy legalább egy óra időtartamú aktivitás megszervezése, megtervezése, megvalósítása és a tevékenységek leírása. (Ez lehet emlékek feldolgozása, lehet játék, lehet a régi világ tevékenységeinek bemutatása, mesterségek, stb.) Itt is szükséges a helyszín bemutatása, a résztvevők száma és életkora, részvételi aktivitása és a kapott, záró visszajelzések ismertetése.

A munkához oktatási segédanyagot és oktatói konzultációt is igényelhetnek tanórán kívül és elektronikus úton is. Somorjai Ildikó: b.impet@chello.hu <<mailto:b.impet@chello.hu>>

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Gerontológia
Tárgykód:	ANSPSB5111
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	
Tárgy féléves óraszám:	

Számonkérési és értékelési rendszere:

Határidő: az utolsó előtti tanóra.
A munkákat kinyomtatott formában kérem!

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom

- Baltes, Paul B. - Smith, Jacqui - Staudinger, Ursula M. (2000): Bölcsesség és sikeres öregedés. In: Czigler István (szerk.): Túl a fiatalságon. Megismerési folyamatok időskorban. Bp., Akadémiai
- Fülöp Márta (2004): Versengés időskorban szociálpszichológiai és pszichoanalitikus megközelítésben. In: Életciklusok. Szerk.:Pető Katalin Bp., Animula (57-78 old.)
- Giczi Johanna - Sághe Gábor (szerk.) (2004): Időskorúak Magyarországon. Bp., KSH (Az ...Előszó” és az összefoglalók áttekintése.)
- Guillemard, Anne-Marie (1999): Megöregedés és kirekesztetté válás. Szociológiai Figyelő, 100-108. oldal
- Gyukits György (2003): A gyászolók szociális támogatása. In: Pilling János (szerk.): A gyász. Bp., Medicina
- Hablicsek László-Pákozdi Ildikó(2004): Az előregedő társadalom szociális kihívásai. Esély, 2004.3.sz. (87-120 old.)
- Kravalik Zsuzsanna (2004): Az időspolitika gyakorlata az Európai Unióban közösségi és tagállami szinten. In: Idősbarát önkormányzatok 2005.Bp.,ICSSZEM (309-375 old.)
- Nuland, B. Shervin(2002):Hogyan halunk meg? Bp., Akkord Kiadó (80-104 old. valamint a 105-132 old.)
- Rácz Andrea - Hajós Zsófia (2003): Care Work nemzetközi idősellátás-kutatás hazai tapasztalatai. Kapocs, 2003. augusztus (20-34 old.)
- S. Molnár Edit (2004):Az időskorú népesség főbb jellemzői és életkörülményei. In: Idősbarát önkormányzatok 2005. Bp., ICSSZEM (9-54 old.
- Szociálpolitikai kihívások Európa idősödő társadalmaiban - az Európa Tanács 1591.sz. ajánlása.(2003) Kapocs, 2004. február (54-58 old.)
- Tariska Péter (szerk.) (2002): Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok időskorban. Bp., Medicina (438-461 oldalak)
- Turai Tünde (2010): Öreg ember nem vénember! Idősek társadalom-néprajzi szempontból. Bp., Balassi Kiadó (46-59 old.)

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Gerontológia
Tárgykód:	ANSPSB5111
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	
Tárgy féléves óraszám:	

Kötelező irodalom:

Tankönyvként használható

Semsei Imre (2008): Gerontológia. Nyíregyháza, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar (Szociális szakemberek számára a könyv ... Szociális gerontológia” című fejezete)

Ajánlott olvasmányok

Aktív időskor. Tanulmánykötet.(2008) Bp., KSH - SZMM

Bruckmüller, Maria (2006): Életminőség és szolgáltatások. In: Időskorú értelmi fogyatékos emberek kísérése, segítése. Bp., Akadémiai Kiadó (51-133 old.)

Cars, Jane - Zander, Brigitta (2009): Szellemileg leépült idősök gondozása. Tegyük könnyebbé az együttélést! Bp., Animus

Csoó Lászlóné(2002): Alzheimer-kórban szenvedők gondozási módszerei. In: Új terápiás programok. Periféria Füzetek. 2002 május. NCSSZI - SZCSM (137-147 old.)

Daróczi -Spéder (szerk.) (2000): A korfa tetején. Az idősök helyzete Magyarországon. Bp., NKI., Kutatási jelentések.

Dobossy Imre - S. Molnár Edit - Virágh Eszter (2003): Öregedés és társadalmi környezet. Bp. KSH - NKI (Összefoglalás és következtetések. 153-160 old.)

Forrai-Gyuris -Hronyecz-Ladányi (2002): Az idős emberek ellátása. Kapocs, 2002.2.sz. 24-41 old.

Geriatricai kézikönyv.(1997) MSD., Bp., Melania KFT., 1409-1417 old.

Az idős emberek szociális ellátásának mentálhigiénés feladatai.(2003) Bp., NCSSZI. (94-126 old.)

Idősügyi Nemzeti Stratégia. (2009) Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Iván László: A sikeres öregedés rendszerszemlélete(2006) In.: Imre Sándor - Fábíán Gergely: Őszülő társadalmak Nyíregyháza, DEEFK (9-15 old.)

Iván László (2002): Az életminőség védelme a krónikus betegségekben és öregkorban. In: Élethelyzet - életminőség, zsákutcák és kiutak. Bp., MTA

Kovács Mónika (szerk.) (2003): Időskori depresszió és szorongás. Bp., Springer

Kübler-Ross, E. (1988):A halál és a hozzá vezető út. Bp., Gondolat (394-430 old.)

Marton István (2008): Korkontroll. Bp., HVG Könyvek

Pilling János(2003):Gyász. In: Kovács Mónika (szerk.) Időskori depresszió és szorongás. Bp., Springer (108-115 old)

Polcz Alaine(2005): Együtt az eltávozottal. Pécs, Jelenkor

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Gerontológia
Tárgykód:	ANSPSB5111
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	
Tárgy féléves óraszám:	

Kötelező irodalom:

- Sulyokné Baranyi Erzsébet(2000):Demens lakók intézeti ellátása franciaországi tapasztalat alapján. In: ... Szociálpolitikánk az ezredfordulón, helyünk Európában” című tudományos szakmai konferencia előadásai. Sopron, 2000. (107-115 old.)
- Széman Zsuzsa - Pottyondi Péter (2006): Idősek otthon. Megszokott környezetben, nagyobb biztonságban. Bp., MMSz -MTA SZK (PDF formátum letölthető www.gov.szm)
- Tariska Péter (szerk.) (2002): Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok időskorban. Bp., Medicina
- Tatelbaum,J. (1998): Bátorság a gyászhoz. Bp., Pont
- Urbanekné László Judit (1995): Alternatívák az idősgondozásban. Esély Füzetek 2. 1995. 89-106 old.
- Üzenet a társadalomnak az öregedéstről. (1999) Bp., Soros Alapítvány, 1999. Szociális munka idősekkel. 1999 -2000
- Vass Mónika(2002): Demens betegek foglalkoztatása az időskorúak otthonaiban. In: Új terápiás programok. Periféria füzetek 2002. május. NCSSZI - SZCSM (151-162 old.)